

Lokagreining

**Jóhannes
Björnsson**

johbj@landspitali.is

Höfundur er meinafræðingur og fráfarandi ritstjóri og ábyrgðarmaður blaðsins.

Núverandi ritstjórn *Læknablaðsins* á fimm ára afmæli um þessar mundir, þótt sumir sem nú eru í ritstjórninni hafi ekki setið allan þann tíma. Minnugir lesendur *Læknablaðsins* vita að haustmánuðir 2005 voru erfiðir blaðinu og þáverandi ritstjórn tvístraðist í nóvember það ár. Fram að hausti 2005 hafði fyrri ritstjórn unnið gott starf, m.a. lokið færslu *Læknablaðsins* á Medline á fyrri hluta þess árs. Ný ritstjórn bætti við tveimur gagnagrunnum, ISI Web of Knowledge og Scopus. Þá hefur viðmót blaðsins á netinu hefur verið uppfært og leitarvél endurbætt. Fræðigreinar í *Læknablaðinu* vega nú jafnþungt í innlendu mati á fræðastarfi og greinar birtar í erlendum ritrýndum tímaritum. Þau læknablöð sem við berum okkur helst saman við, það er að segja læknablöð Norðurlandanna, eru flest í þessum gagnagrunnum, þó ekki öll. Engan veginn er gefið að *Læknablaðið* haldist í þessum skráningum. Ritnefndir verða áfram að kappkosta að sækjast eftir góðum fræðigreinum og gæta þess þannig að tilvitnanafjöldi í greinar *Læknablaðsins* haldist þökkalegur. Til þess að svo verði, þurfa ritnefndir að halda áfram að fylgja alþjóðlegum leiðbeiningum um meðferð innsendra handrita, sem oft reynist þungt í vöfum. Þessi skarpari vinnubrögð endurspeglast meðal annars í herra höfnunarhlutfalli innsendra handrita en áður. Það hlutfall liggur nú nálægt 15%. Í íslenzku fámenni getur oft reynzt erfitt að fá nægilega vandaða ritrýni. Oftast gengur það mæta vel, og *Læknablaðið* þakkar sérstaklega hópi ritrýna, sem bregðast fljótt við og ritrýna af þekkingu og nákvæmni. Ritrýni er tæpast eftirsóknarvert starf, gefur rýninum lítið í aðra hönd, bæði í veraldlegum og akademískum verðmætum. Skiljanlega getur þannig stundum æxlazt, að ritrýniferlið hjá *Læknablaðinu* taki sýnu lengri tíma en í ritum sem birtast á stærri tungumálasvæðum. Ritstjórn *Læknablaðsins* getur hins vegar augljóslega aðeins leitað til íslenzkumælandi ritrýna, sem í smærri sérgreinum læknisfræðinnar eru fáir. Höfundar verða að gera sér grein fyrir þessum vanda, ef vanda skyldi kalla, og sýna biðlund.

Fjárhagur *Læknablaðsins* er góður í ljósi

almenns ástands á Íslandi þessi misserin. Ýmsar sparnaðaraðgerðir hafa létt undir fjárhag blaðsins. Upplagið hefur verið minnkað og stærð hvers tölublaðs takmörkuð. Auk þess að draga úr prentkostnaði hafa þessar aðgerðir dregið úr sendingarkostnaði, sem er umtalsverður. Um það bil 10% af árgjaldi hvers læknis til læknafélaganna renna til *Læknablaðsins*. Stærsta hluta rekstrarfjár blaðsins, um það bil 80%, er aflað með auglýsingatekjum. Síðasttalið er herra hlutfall en undirritaður þekkir til annars staðar, þar á meðal á Norðurlöndum. Ekki er óhugsandi að þetta háa hlutfall geti haft áhrif á ritstjórnarstefnu blaðsins. Er það umhugsunarefni.

Mikill meirihluti svarenda í nýlegri könnun meðal félagsmanna læknafélaganna var ánægður með *Læknablaðið*, vildi viðhalda því á núverandi formi, prentforminu þar með töldu enda er það prentformið sem skapar tekjur blaðsins. Niðurstöður af þessu tagi eru ánægjulegar og styrkja að sjálfsgöðu ritstjórn blaðsins við starf sitt.

Í árslok 2005 voru skipanir ritstjórna formfestar, þannig að útgáfustjórn *Læknablaðsins*, þar sem sitja formenn Læknafélags Íslands og Reykjavíkur og starfandi ritstjóri, skipar hvern ritnefndarmann formlega til tveggja ára. Rennur skipunin út sjálfkrafa sé hún ekki endurnýjuð. Sama gildir um ritstjóra og ábyrgðarmann. Skipanir núverandi ritnefndar og ritstjóra renna út 30. nóvember 2011. Nauðsynlegt er að viðhalda samfelli í starfi ritstjórnar, þannig að áunnin reynsla glatist ekki, endurnýjun verði hæg, skref fyrir skref. Fimm ár eru líklega heppilegur starfstími ritstjóra, og mikilvæg markmið hafa náðzt. Undirritaður hefur því ákveðið að hætta í ritstjórn *Læknablaðsins* frá og með 1. desember 2010. Fyrirliggjandi tölublað er þannig það síðasta sem hann ritstýrir. Á fundi útgáfustjórnar þann 5. nóvember síðastliðinn kynnti undirritaður þessa ákvörðun sína og gerði jafnframt tillögu um eftirmann sinn. Ritstjóri og ábyrgðarmaður verður Engilbert Sigurðsson, en hann hefur setið í ritnefndinni frá því hún tók til starfa 1. desember 2005. Undirritaður þakkar lesendum, ritstjórn og starfsfólki samstarfið og óskar *Læknablaðinu* alls velfarnaðar.

Editor's Final Report.

Professor and Chairman, Dept. of Pathology, University of Iceland. Editor-in-Chief, Icelandic Medical Journal.